

prof. dr hab. Janusz Ratajczak
Akademia Muzyczna
im. G. i K. Bacewiczów w Łodzi

Łódź 13. 05. 2025 r

Recenzja Pracy Doktorskiej
mgr Baihua Chen

Zleceniodawca recenzji

Zleceniodawcą recenzji jest Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina w Warszawie i Przewodniczący Rady Dyscypliny Artystycznej prof. dr hab. Robert Cieśla.

W otrzymanym od Przewodniczącego piśmie, datowanym na 27. 03. 2025 r., poinformowano mnie, że Rada Dyscypliny Artystycznej powierzyła mi funkcję recenzenta w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora panu Baihua Chen w dyscyplinie artystycznej sztuki muzyczne.

Postępowanie jest prowadzone na podstawie nowej ustawy z dnia 20 lipca 2018r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 742 z późn. zm.).

OCENA PRACY DOKTORSKIEJ

Praca doktorska Baihua Chen pod tytułem „**Współczesne chińskie pieśni artystyczne do tekstów starożytnej poezji. Różnice techniczne i interpretacyjne między Bel canto a chińskim śpiewem tradycyjnym**” składa się z dzieła artystycznego w postaci wybranych pieśni kompozytorów chińskich, zawartych na nośniku elektronicznym CD oraz tematycznej części opisowej tegoż dzieła w języku polskim.

Dzieło artystyczne:

Płyta CD, stanowiąca dzieło artystyczne tej pracy doktorskiej zawiera siedem pieśni kompozytorów chińskich, napisanych do tekstów starożytnej poezji. Autor, odnosząc się do tematu pracy dokonał bardzo ciekawego zabiegu i zaprezentował swoje nagranie w dwóch wersjach wokalnych. W pierwszej mamy do czynienia z chińską techniką i tradycją wykonawczą, a w drugiej użył techniki bel canto przez co zaprezentował włoskie brzmienie chińskiej liryki wokalne.

W skład dzieła artystycznego wchodzi następujące pieśni:

1. Zhao Jiping „**Ciche myśli nocne**” – tekst: Li Bai
2. Zhao Jiping „**Cechy szlachetne orchidei**” – tekst: Han Yu
3. Li Yinghai „**Przybijanie do klonowego mostu w nocy**” – tekst: Zhang Ji
4. Wang Zhenya „**Potrójna rymowanka na granicy**” – tekst: Wang Wei
5. Zhou Yi „**Chaitou Feng**” – tekst: Lu You
6. Ao Changqun „**Festiwal lampionów**” – tekst: Xin Qiji
7. Liu Xue'an „**Wiersz o czerwonych fasolkach**” – tekst: Cao Xueqin

Nagrania dokonano 18.06. 2023 r. w Polskim Radiu - Studio Koncertowe S 1. w Warszawie przy współudziale Yongyi Liang – fortepian. Reżyserem nagrania jest Zbigniew Kusiak.

Analizując wysłuchane dzieło artystyczne, mogę stwierdzić, że profesjonalny warsztat wokalny mgr. Baichua Chen zasługuje na pozytywną ocenę. Jestem pod ogromnym wrażeniem prezentacji artystycznej Doktoranta. Jego wiedza przedstawiona w części opisowej i umiejętności wokalne zaprezentowane w pieśniach stworzyły bardzo wartościową pracę doktorską, która idealnie ilustruje różnice wykonawcze wynikające z dwóch przeciwnych sobie technik wokalnych. Artysta, świadomy budowy aparatu głosowego i jego elementów niezbędnych do procesu fonacji w perfekcyjny sposób określił i zróżnicował poszczególne etapy produkcji dźwięku w obu stylach i metodach wykonawczych. Wzorcowo zaprezentował prowadzenie głosu w chińskim śpiewie tradycyjnym. Jego jasne i czasami ostre, oparte głównie na rezonatorach głowy brzmienie, działające na zupełnie innych zasadach oparcia oddechowego daje wyraźny obraz prowadzenia głosu w chińskim śpiewie tradycyjnym.

Miłym zaskoczeniem była prezentacja tego materiału muzycznego w stylu i interpretacji bel canto. Baihua Chen idealnie wtopił się w technikę włoskiej szkoły śpiewu. Zaprezentował zupełnie odrębne brzmienie, stosując głos wymieszany w rejestrach, bogaty w alikwoty, pełne i okrągłe brzmienie, krycie dźwięków, naturalne prowadzenie frazy i zróżnicowaną dynamikę oraz estetykę wykonawczą właściwą dla muzyki zachodniej.

Artysta dysponuje ładnym i naturalnym w brzmieniu głosem tenorowym, którym operuje świadomie zarówno w momentach lirycznych, jak i dramatycznych. Na wyróżnienie zasługuje Jego naturalność brzmienia głosu w obu opisywanych technikach śpiewu. Głos jest wyrównany w całej skali i brzmi dobrze w szerokim wachlarzu dynamicznym. Śpiewak bardzo dobrze zachowuje naturalność prowadzenia frazy i świetną artykulację.

Doktorant pokazał spójność śpiewu i interpretacji jako jasną i czytelną wizję dojrzałego artysty. Zarówno więc umiejętności wokalne, interpretacyjne, jak i owa dojrzałość artystyczna stanowią o fachowym i osobliwym podejściu do zawodu śpiewaka.

Baichua Chen w pełni i z zaangażowaniem oddaje muzyczną złożoność technik wykonawczych Wschodu i Zachodu. Jego muzykalność i emocjonalność wykonawcza poszczególnych utworów znajdujących się w dziele artystycznym wspaniale emanuje na słuchacza zarówno w stylu chińskim, jak i w technice włoskiej.

Część opisowa:

Analizując część opisową pracy już na samym wstępie pragnę zaznaczyć bardzo wysoki poziom tej rozprawy. Niesamowita wnikliwość poszukiwań naukowych doktoranta zasługuje na wyróżnienie.

Praca rozpoczyna się od opisu dzieła artystycznego, następnie spisu treści i rozdziału pierwszego „Starożytna poezja chińska”, z którego autor uczynił wprowadzenie do swoich poszukiwań, przedstawiając historię i rozwój starożytnej poezji, jednocześnie określając motywy wyboru tematu oraz metody badawcze, które będzie stosował.

Rozdział drugi stanowi „Chińska sztuka piosenki poezji”. Jest to wieloaspektowy temat, w którym Doktorant w szeregu podrozdziałów zdefiniował wiele elementów mających znaczenie w rozwoju tego gatunku od czasów starożytnych poprzez poszczególne okresy ewolucji, aż do czasu reform i otwarcia nowego stylu życia.

W rozdziale tym opisane również zostały różnice kulturowe i językowe między Wschodem, a Zachodem, rozwój formy muzycznej w Chinach, rola akompaniamentu i posługiwanie się skalą pięciotonową.

Bardzo interesujący i profesjonalnie przedstawiony jest rozdział trzeci „Różnice między techniką śpiewu operowego a tradycyjnymi technikami śpiewu ludowego w Chinach”. Dociekliwość badawcza autora dała bardzo zwarty merytorycznie rozdział o zasadach fonacji, procesie i różnicach produkcji dźwięku oraz anatomii aparatu głosowego. Oprócz wielu interesujących spostrzeżeń autora pracy, rozdział ten został rozbudowany poprzez ilustracje wszystkich elementów aparatu głosowego biorących udział w procesie fonacji.

Kolejnym i ostatnim, a zarazem najbardziej odnoszącym się do dzieła artystycznego rozdziałem jest „Moje siedem chińskich pieśni artystycznych”. Dla każdego tytułu pieśni autor poświęcił sześć podrozdziałów, w których omawia postać autora tekstu i kompozytora. Następnie zajmuje się budową formalną utworu, analizując treść literacką i muzyczną oraz partię fortepianu. Ostatnim i bardzo wartościowym podrozdziałem jest analiza wokalna pieśni w chińskim śpiewie tradycyjnym i technice bel canto. Za pomocą przykładów nutowych i tabel z podziałem różnic Doktorant wymienia wszystkie elementy techniki wykonawczej niezbędne do realizacji w danym stylu wykonawczym.

W pracy znajdują się także: Podsumowania i wnioski oraz bardzo obszerna Bibliografia - ponad 60. tytułów wydawniczych w różnych językach, następnie Artykuły w ilości 43. oraz wiele źródeł internetowych typu Netografia - 15 pozycji oraz Ilustracje – 5 pozycji. Całość dysertacji zamyka dzieło artystyczne.

Praca została przygotowana według klasycznego schematu, podzielona na cztery - wynikające z siebie - tematyczne rozdziały, w obrębie których autor wydzielił szereg podrozdziałów z rozwinięciem głównych zagadnień.

Część opisowa jest bardzo logiczna, tematycznie zwarta i prawidłowo skonstruowana, posiada jasno wyartykułowane tezy, a w podsumowaniu ich uzasadnienia.

Na wyróżnienie zasługują również prawidłowe przypisy, a dopełnieniem są także liczne przykłady nutowe ilustrujące omawiane problemy wykonawcze.

Baihua Chen dokonał wzorcowego omówienia problematyki różnic techniczno interpretacyjnych śpiewu chińskiego i bel canto w siedmiu pieśniach zawartych w tytule swojej pracy, a wykonanych podwójnie, w obu technikach. Następnie dokonał szczegółowej analizy muzycznej, technicznej i literackiej, a także przedstawił problemy wokalne ukazując skalę trudności technicznych i interpretacyjnych związanych z wykonawstwem omawianych estetyk muzycznych.

Tym samym potwierdził zdobytą wiedzę teoretyczną i praktyczną z dziedziny wykonawstwa sztuk muzycznych.

Kandydat, przygotowując pracę doktorską wykazał się szeroką kompetencją w zdobywaniu rozległej, wieloaspektowej wiedzy muzycznej oraz dociekliwością badawczą. Praca charakteryzuje się wysokimi walorami merytorycznymi, starannością w przygotowaniu materiałów, a w połączeniu z dziełem artystycznym stanowi spójną tematycznie całość.

Konkluzja:

Biorąc pod uwagę przedstawione dzieło muzyczne oraz pracę pisemną, pragnę ocenić je bardzo pozytywnie. Poziom wykonawstwa artystycznego Doktoranta nie budzi zastrzeżeń, a założony cel pracy teoretycznej został osiągnięty.

Mgr Baihua Chen pokazał oryginalne rozwiązanie problemu artystycznego i teoretycznego, posiada więc wszelkie kwalifikacje do prowadzenia samodzielnej pracy.

Jego umiejętności, zarówno wokalne, jak i badawcze, poprzez swą formę artystyczno – poznawczą wnoszą znaczący wkład w rozwój reprezentowanej przez niego dyscypliny sztuk muzycznych.

Niniejszym więc stwierdzam, że pan Baihua Chen w swojej pracy doktorskiej rozwiązał założone zagadnienie artystyczne i spełnił tym samym wymagania art.187 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2023 r. poz. 742 z późn. zm.).

W związku z powyższym stawiam wniosek o jej przyjęcie

prof. dr hab. Janusz Ratajczak

